

Aan Provinciale Staten

DATUM	8-2-2022	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	SLO	COMMISSIE	Milieu en Mobiliteit
STELLER	Marieke Theeuwen	TELEFOONNUMMER	06 11 86 7171
NUMMER	UTSP 108605452-669	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Muilekom

Onderwerp Statenbrief:

Ontwerp Programma Gezond en Veilig 2022 - 2025

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Wij hebben het ontwerp Programma Gezond en Veilig 2022 – 2025 vastgesteld opdat het ter inzage kan worden gelegd. Hierbij ontvangt u het ontwerp programma zodat u hiervan kennis kunt nemen en het desgewenst in uw commissie kunt bespreken. We betrekken uw eventuele reactie bij de vaststelling van het definitieve programma.

Inleiding

Aandacht voor een gezonde en veilige leefomgeving is urgent in een provincie waarin het steeds drukker wordt. De milieukwaliteit staat onder druk, steeds vaker worden kwetsbare bestemmingen gerealiseerd op korte afstand van bronnen van milieuverontreiniging, milieuhinder en risico's. Ook het realiseren van voldoende groen, in en in de nabijheid van steden en dorpen, wordt een steeds grotere opgave. Daarom staat het thema Gezond en Veilig centraal in het omgevingsbeleid van de provincie Utrecht. Het Programma Gezond en Veilig is een uitwerking van de ambities en doelen die hiervoor zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie provincie Utrecht (OpU) in zowel de paragraaf 'Stad en land gezond' als met de centrale opgave voor een gezonde en veilige leefomgeving voor alle thema's uit de omgevingsvisie. Deze centrale opgave betreft zes hoofdprincipes, waarnaar wij streven voor een gezonde en veilige leefomgeving. De zes hoofdprincipes zijn:

- *er is, in relatie tot het aantal inwoners en bezoekers, voldoende, kwalitatief hoogwaardige groenblauwe ruimte, deels rustig / stil, die voor verschillende doelgroepen uitnodigend is;*
- *voor hun dagelijkse verplaatsingen gaan mensen voornamelijk lopend, met de fiets of het openbaar vervoer. Dit moeten zij veilig kunnen doen. Goederen- en personenvervoer levert zo min mogelijk schadelijke emissies op;*
- *inrichting en gebruik van de openbare ruimte zijn aangepast aan de eisen van klimaat: gezondheid en veiligheid zijn daarbij geborgd;*
- *er zijn zo min mogelijk schadelijke emissies vanuit industrie, opwekking van energie en de landbouw. De landbouw draagt positief bij aan de gezondheid van mens en natuur;*
- *de ruimtelijke inrichting draagt bij aan een inclusieve samenleving en versterkt de sociale cohesie;*
- *de economie is circulair, er komen zo min mogelijk voor de gezondheid schadelijke emissies of producten in de leefomgeving terecht en bouwen vindt plaats met materialen die bijdragen aan een gezonder leven.*

Het programma vervangt het milieudeel van het, recent verlengde, Bodem, Water en Milieuplan 2016-2021. (Het bodem- en waterbeleid is opgenomen in het Bodem en Water programma) Dit programma Gezond en Veilig 2022-2025 leidt niet tot aanpassing van regels of normen in de Omgevingsverordening.

Het doel van het ontwerp Programma Gezond en Veilig 2022-2025 is het realiseren van een leefomgeving die de gezondheid en veiligheid van onze inwoners bevordert en beschermt. Van belang is dat vanaf de start van beleid- en de planvorming gezonde keuzes worden meegenomen. Vooral bij grote opgaven zoals woningbouw, klimaatadaptatie, energietransitie en mobiliteitstransitie is dit van belang. Samenhangend hiermee geeft het programma ook invulling aan de bescherming van het milieu.

Toelichting

Het programma heeft verschillende functies. Het is allereerst een uitwerking van lopend en nieuw beleid, zoals opgenomen in de Omgevingsvisie, en we maken in dit programma de uitvoering van het beleid concreet. We geven hiermee invulling aan onze provinciale rol als schakel tussen het Rijk en gemeenten; bijvoorbeeld als het gaat om de lobby rond de luchtvaart of het vervoer van gevaarlijke stoffen.

Ten tweede staan in het programma de instrumenten opgenomen, die het streven, naar een goede leefomgevingskwaliteit en een minimale blootstelling van mensen aan milieuemissies ondersteunen. In de omgevingsverordening zijn hier voor regels opgenomen, bijvoorbeeld op het gebied van geluid, zoals regels rondom de stiltegebieden. We geven vergunningen af en we hebben toezicht en handhaving om zo nodig op te kunnen treden. Ook de Milieu effect rapportage, een wettelijke taak, is een belangrijk instrument, dat ingezet wordt bij vooral grotere ontwikkelingen en zo bijdraagt aan een gezonde leefomgeving. Daarnaast maken we bestuurlijke afspraken over onze inzet en die van medeoverheden, voor het realiseren van een gezonde leefomgeving, zoals het Schone Lucht Akkoord.

Dit programma richt zich op de doorwerking van de in de Omgevingsvisie vastgelegde centrale opgave voor een gezonde en veilige leefomgeving. Ontwikkelingen in de provincie moeten passen bij de zes hoofdprincipes.

Voor de uitvoering van het beleid en de doorwerking van de zes hoofdprincipes worden in het programma drie keuzes gemaakt die in onderstaande tabel zijn opgenomen.

Beleidskeuze	Inzet Gezond en Veilig
Wij dragen bij aan een inrichting van de leefomgeving, die inwoners uitnodigt en het mogelijk maakt om gezond te leven.	Bij de inrichting van de fysieke leefomgeving is altijd aandacht voor zaken als voldoende schaduw en groen in de woonomgeving, bereikbaarheid van voorzieningen per fiets en openbaar vervoer, mogelijkheden om in de buitenruimte te sporten en te ontmoeten en goed bereikbare en verbonden ruimte voor recreatie.
Bij de uitvoering van de Omgevingsvisie en de hiermee samenhangende programma's en beleidsstukken, zorgen we dat een gezonde en veilige leefomgeving systematisch en integraal in deze stukken is verwerkt. We brengen de effecten op een gezonde en veilige leefomgeving (beschermen en bevorderen) in beeld. We maken 'gezond en veilig' zo expliciet mogelijk in de belangenafweging die plaatsvindt en benutten waar mogelijk kansen om stimulering van gezondheid in dat beleid een plek te geven.	We gebruiken diverse methoden, waaronder een interne 'Gezondheidsscan' en 'gezondheidseffectscreening' die zorgen voor een goede integratie van 'gezond en veilig' in alle provinciale programma's, (project)plannen, agenda's en gebiedsvisies onder het omgevingsbeleid
We werken samen met gemeenten, waterschappen, provincies en andere partijen bij het verzamelen en delen van kennis. Ook bevorderen we de integratie van 'gezond en veilig' (bevorderen en beschermen) bij ruimtelijke ontwikkelingen.	Inzetten van provinciale instrumenten, zoals de mactable, en kennis bij interne integratie en bij ondersteuning van en samenwerking met Utrechtse gemeenten bij beleid en gebiedsontwikkelingsprojecten.

Een nieuw instrument, om de doorwerking van de zes hoofdprincipes in alle thema's te bevorderen is de in ontwikkeling zijnde interne Gezondheidsscan. Hiermee wordt vanaf de start van het proces voor beleidsontwikkeling en projecten adviezen gegeven voor het realiseren van een gezonde en veilige leefomgeving. Het vertrekpunt van ons beleid is de feitelijke situatie in de leefomgeving en de gezondheidskenmerken van de inwoners in onze regio. Door onderzoek van RIVM, de GGD en onszelf monitoren we ontwikkelingen daarin om te signaleren wat onze inzet bijdraagt en waarop die gericht moet zijn.

We hebben daarbij onder andere aandacht voor:

- het halen van de wettelijke milieunormen;
- we streven naar een goede geluidkwaliteit van de leefomgeving. Daarom brengen we de aantallen woningen in verschillende geluidkwaliteitsklassen in onze provincie, voor verschillende geluidbronnen (wegverkeer, vliegverkeer, spoorwegen en bedrijven), in beeld met specifieke aandacht voor de woningen rond provinciale wegen. Dit geeft inzicht bij keuzes in ons beleid en in de uitvoering;

- beperken van de geluidbelasting bij provinciale wegen en van industriële bedrijven, waarvoor de provincie het bevoegd gezag is;
- het verminderen van overlast van vliegverkeer;
- het behouden van het areaal stiltegebieden met een stille kern;
- het verbeteren van de luchtkwaliteit en streven naar het bereiken van de WHO-advieswaarden;
- het verminderen van de blootstelling van mensen aan externe veiligheidsrisico's;
- een effectievere en efficiëntere uitvoering van de vergunningen toezicht handhavingstaken door uitvoeringsdiensten;
- een gestructureerde en structurele aandacht voor, de effecten op en de kansen voor, een gezonde en veilige leefomgeving, in de besluitvorming van al onze beleidsontwikkelingen en projecten;

Naast het Programma Gezond en Veilig 2022-2025 is het Innovatieprogramma Gezonde leefomgeving (2022-2024) in ontwikkeling. Het valt als uitvoeringsprogramma onder het beleidsprogramma Gezond en Veilig na vaststelling daarvan (In & 4.4.1 van het programma wordt de relatie met dit innovatieprogramma verder gededd).

Participatie

Bij het opstellen van het ontwerp Programma Gezond en Veilig 2022-2025 is het werken volgens de Omgevingswet leidend geweest. Dit uit zich onder andere in het uitgebreide participatieproces. Aan het programma hebben gemeenten en andere partners bijgedragen. Ook is er voor de partners een bijeenkomst georganiseerd om feedback op te halen op het eerste concept van het programma, waarbij ook leden van uw Staten waren uitgenodigd. Bij het opstellen en vaststellen van het programma nemen wij vanzelfsprekend de door uw Staten meegegeven kaders in de Omgevingsvisie, en in de Programmabegroting in acht.

Financiële consequenties

De kosten voor het realiseren van het in het programma opgenomen beleid (zie pag. 80) worden gedekt uit de bestaande budgetten, die zijn opgenomen onder het beleidsdoel 3.4 'De leefomgeving is gezond en veilig'. In de door uw Staten vastgestelde Begroting 2022, en de daarin opgenomen meerjarenraming, is voorzien in middelen voor intensivering van bestaande én nieuwe activiteiten in de periode tot en met 2025.

Vervolgprocedure / voortgang

Op grond van de Omgevingswet en de Algemene wet bestuursrecht moeten programma's ter inzage worden gelegd. Dit biedt eenieder de mogelijkheid om zienswijzen kenbaar te maken. Tegen deze achtergrond hebben wij een *ontwerp* programma Gezond en Veilig 2022-2025 vastgesteld die we ter inzage zullen leggen. De zienswijzen, onze reactie hierop en de eventuele wijzigingen die hieruit volgen leggen wij vast in een Nota van Beantwoording. Hierin nemen wij ook onze reactie op de eventueel door uw commissie Milieu en Mobiliteit ingebrachte punten mee. Deze nota van beantwoording stellen wij samen met het definitieve Programma Gezond en Veilig 2022-2025 vast. Wij zenden dit ter kennisneming toe aan uw Staten in juni 2022. Vanaf het moment van vaststelling door GS is het programma definitief.

Bijlagen

1. Ontwerp Programma Gezond en Veilig 2022 – 2025.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen